

СТАНОВИЩЕ

за

дисертационния труд на
МИЛАНА ВЕСЕЛИНОВА ВЛАХОВА-ИЛКОВА
редовен докторант към катедра „Музика” при Факултета по изкуствата
Югозападен университет „Неофит Рилски”

на тема

ОСЪЗНАВАНЕ ЛАДОВАТА СТРУКТУРА НА ПЕСЕНТА – СЪЩЕСТВЕНА ЧАСТ ОТ СПЕЦИАЛИЗИРАНОТО ОБУЧЕНИЕ ПО НАРОДНО ПЕЕНЕ

за присъждане на образователната и научна степен „доктор”
професионално направление: 1.3.
научна специалност: 05.07.03.

от **проф. д-р Емилия Кръстева Коларова-Гидишка**,
катедра „История на музиката и етномузикология” при ТКДФ
НМА”Проф. Панчо Владигеров”

Представеният за обсъждане дисертационен труд „Осъзнаване ладовата структура на песента – съществена част от специализираното обучение по народно пеене” е поредната успешна реализация на целенасочено осъществяваната в Катедра „Музика” при Факултет по изкуствата в ЮЗУ ”Неофит Рилски” стратегическа задача за разработването на актуални и иновативни научно-изследователски проекти, насочени към повишаване качеството на обучение в ОУ. Значимостта на въпроса за възпитанието чрез музика без съмнение е стимул за педагози и докторанти да анализират, експериментират, обобщават и прогнозираят развитието на процесите в търсене на оптимални резултати в дадената сфера.

Дисертационното изследване на Милана Влахова-Илкова се отличава с ясно заявената си теоретико-практическа насоченост. То се разгръща върху 143 страници основен текст (четири глави с Увод, Заключение и списък със 70 библиографски източника), към който са добавени 5 важни

свързани с практическата работа приложения (Модели за разпяване, Морфологичен анализ на използваните народни песни, Народни песни за анализ и обучение на учениците по специален предмет „Народно пеене”, Примерно тематично годишно разпределение на материала за 8 клас, с.143-183). Макар и фокусирано върху подчертано специфичен в своята конкретика проблем – значението на ладовата структура на песенния фолклор в обучението, изследването засяга далеч по-обемна материя, свързана както с учебните програми по музика в прогимназиалните класове, така и с ДОС в гимназиалния курс по същата тема. Това предполага знание на проблема „музикално обучение” като цяло, а не само в сегмента „народно пеене”. Кое то знание и отношение отчетливо се проектират върху високото качество на дисертационния труд.

В него се разграничават два ясно обособени и взаимно обусловени раздела: теоретичен и емпиричен, които логично и последователно развиват и доказват формулираната на стр.11-12 работна хипотеза на докторантката за необходимостта от изграждане на ладов усет у учениците като предпоставка за по-автентичното претворяване на българските народни песни. Актуалността на тази хипотеза се определя от факта, че „темата за формиране на ладов усет към българската народна музика не е била обект на голямо внимание от музикалните педагози и до този момент няма ясна цялостна методична система за формирането му у подрастващите.”(с.64).

Във връзка с дисертационната си тема авторката демонстрира необходимите познания относно категориалното диференциране на основни термини и понятия в българската и чуждата музикално-теоретична литература (I гл.) и специфичните особености на ладовата организация на българската народна песен, позовавайки се на изследвания на авторитетни наши етномузиколози и композитори като В.Стоин, Ст.Джуджев, Д.Христов, Н.Кауфман, Й.Гошев и др. (II гл.). Особено важна

е III глава, която съдържа подробни наблюдения и задълбочени сравнителни анализи на учебниците по музика на издателство „Просвета“ за V-VII клас на ОУ (най-често използваните засега) и ДОС за профилираните гимназиални паралелки при изучаващите народно пеене за 2006-2008//2016-2018гг., онагледени чрез съответните диаграми. В резултат докторантката изказва аргументирания си извод за отсъствието на „премислена, цялостна концепция относно запознаването с песни в най-характерните за българския фолклор ладови структури.”(с.52). Това обосновано заключение буди сериозни размисли, още повече, че дисертантката разпростира своите наблюдения и върху други сходни сфери (вж.с.52 за фолклорните области).

Последната IV глава е централна за изследването и заема половината от дисертационния обем. Въпреки силното сцепление между отделните подзаглавия, тя позволява обособяване в две самостоятелни глави: Изработване на Теоретичен модел на педагогическата технология и Аprobация на този модел. Тук, както и в предишните текстове, личи авторският иновативен педагогически опит на Милана Влахова-Илкова, която разработва създадена от самата нея и апробирана педагогическа технология за придобиване на знания за ладовите структури в българския песенен фолклор и изграждане на съответния ладов усет в процеса на обучението по народно пеене. Докторантката извежда своите наблюдения и опит в 3 Схеми (с.74,76,79), които нагледно представят същността на нейния експеримент. За мен особен интерес представлява „Мисловната карта” на с.76. Заедно с „Теоретичния модел на педагогическата технология” тя онагледява цялостната картина на конкретния преподаван материал и илюстрира прехода от едноизмерно към многоизмерно мислене у ученика. В този смисъл създаденият модел за обучение разкрива универсално действие независимо от областта на знания. Така изработеният от докторантката „Технологичен модел за обучение” би

могъл да се приложи в педагогическата работа като цяло. Важен акцент в изследването са психологическите аспекти на разработваната проблематика. Маркирани по оста „знание - разбиране – осъзнаване” на ладовите структури, където „разбирането” е обмислената информация, а „осъзнаването” - почувстваната информация” (с.69-70), те са в пряка връзка с рефлексивно-синергетичния подход при обучението.

Дисертационният труд на Милана Влахова-Илкова притежава необходимите приноси научни качества на изследване, което чрез емпириката на експеримента доказва задълбочените теоретични анализи, изводи и препоръки на авторката и като резултат формира иновативен подход в практическия процес на обучението по музика.

Приложеният Автореферат напълно съответства на съдържанието на изследването. Посочените в него три публикации изчерпателно представят основната проблематика в труда.

На основание безспорните качества на дисертационния труд *”Осъзнаване ладовата структура на песента – съществена част от специализираното обучение по народно пеене”* убедено предлагам на уважаемото Специализирано научно жури да присъди на **Милана Веселинова Влахова-Илкова** образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 1.3.

19.08. 2018 год.

Проф.д-р Емилия Коларова

София